

Dôvodová správa

1. Ratingové hodnotenie KSK - v ý r o k

Dňa 21. 12. 2009 bol zverejnený výsledok medzinárodného ratingového hodnotenia Košického samosprávneho kraja, ktorý uskutočnila renomovaná spoločnosť Moody's Investors Service, v tomto znení:

▪ Medzinárodný rating:	A 3
▪ Národný rating:	Aa1.sk
▪ Výhľad ratingu:	negatívny

Pridelenie medzinárodného ratingu (Global Scale Rating) podľa medzinárodnej ratingovej škály (viď. príloha č. 1) bolo Košickému samosprávnemu kraju udelené na základe Zmluvy o ratingu, ktorá bola uzatvorená (aktualizovaná) medzi agentúrou Moody's a Košickým samosprávnym krajom v decembri 2008.

Agentúra Moody's zároveň **potvrdila národný rating Košického samosprávneho kraja na úrovni doterajšieho hodnotenia podľa ratingovej škály: Aa1. sk.**

Výhľad ratingu sa zmenil zo stabilného na negatívny, čo odzrkadľuje súčasný prepád prevádzkového hospodárenia na pozadí očakávaní slabých príjmov, pri postupnom náraste zadĺženia v sektore miestnych a regionálnych samospráv, vrátane Košického samosprávneho kraja. Globálny výhľad agentúry Moody's pre slovenské miestne a regionálne samosprávy bol rovnako zmenený na negatívny, a to z dôvodu pokračujúceho zhoršovania kľúčových finančných ukazovateľov odvíjajúceho sa od recesie národného hospodárstva. Od tohto vývoja sa odvíja aj negatívny výhľad Košického samosprávneho kraja.

2. Zdôvodnenie ratingu

Medzinárodný rating A3 a národný rating Aa1.sk Košického samosprávneho kraja (ďalej len KSK) odráža množstvo faktorov, vrátane jeho relatívne obozretné fiškálnej politiky a primeranej inštitucionálnej kapacity, čo KSK prejavil včasnou reakciou na zhoršujúci sa fiškálny rámec. Rating ďalej zohľadňuje očakávané slabšie príjmy z kľúčovej dane z príjmov v rokoch 2009 – 2010 a ich negatívny vplyv na prevádzkové hospodárenie kraja. Rating berie do úvahy aj krehkú finančnú pozíciu nemocníc v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK v spojitosti so zvyšujúcim sa tlakom na rozpočet a znižujúcou sa likviditou.

Ratingová agentúra Moody's zmenila výhľad medzinárodného ratingu KSK A 3 a jeho národného ratingu Aa1.sk zo stabilného na negatívny z dôvodu súčasného poklesu daňových príjmov, ktoré tvoria väčšinu bežných rozpočtových príjmov kraja. Pokles postihol hlavne daň z príjmov fyzických osôb a daň z motorových vozidiel, čo spôsobuje momentálne zhoršenie prevádzkových výsledkov KSK. Táto skutočnosť - na pozadí s postupným nárastom zadĺženia - je dôvodom na vyjadrenie obáv z vývoja aj v roku 2010, ktoré sa prejavujú v zhoršení ratingového výhľadu KSK.

Silné stránky:

- **Aktuálne uplatňovaná relatívne obozretná fiškálna politika**
- **Solídna inštitucionálna kapacita**

Vysvetlenie pojmov a stanovisko KSK:

- ***Aktuálne uplatňovaná relatívne obozretná fiškálna politika KSK** sa spája hlavne s vykonávanou kontrolou nákladov a včasnou reakciou uplatňovanou pri tvorbe rozpočtu, ako aj s cieľavedomým fiškálnym plánovaním v období dopadu nepriaznivých ekonomických podmienok na rozpočet KSK.*
- ***Solídna inštitucionálna kapacita** vyjadruje podľa MOODY'S dostatočné profesionálne vybavenie úradu schopné riešiť aj náročnú problematiku v období závažných problémov a zvýšenej zaťažnosti. Uvedenú inštitucionálnu kapacitu kraja považuje MOODY'S za dôležitý faktor ochrany proti akémukoľvek neudržateľnému vývoju financií kraja.*

Slabé stránky:

- **Nepriaznivý ekonomický rámec, ktorý má kvôli poklesu príjmov z kľúčovej dane negatívny vplyv na prevádzkovú výkonnosť kraja a jeho likviditu**
- **Relatívne vysoké a stále rastúce zadĺženie**
- **Slabé finančné vyhliadky nemocníc, ktoré predstavujú jednu z kľúčových kompetencií kraja, by mohli vyžadovať kontinuálnu finančnú podporu**

Vysvetlenie pojmov a stanovisko KSK:

- ***Nepriaznivý ekonomický rámec** - existujúci ekonomický rámec podľa MOODY'S poskytuje súčasnej samospráve len obmedzenú mieru kontroly nad prevádzkovými (bežnými) príjmami, čo znamená aj obmedzenú flexibilitu príjmovej časti rozpočtu. Dôvodom je silná viazanosť na štátny rozpočet, pričom až 85 % prevádzkových príjmov pochádza od centrálnej vlády buď vo forme zdieľaných daní, alebo transféru. Zvyšná časť regionálnych príjmov zahŕňa daň z motorových vozidiel (8 %) a ostatné nedaňové príjmy (7 %), čo znemožňuje podieľať sa na výnosoch generovaných regionálnou ekonomikou. Na druhej strane ani flexibilita výdavkov nie je úplne v réžii KSK. Tzv. rigidita (nepružnosť) výdavkov je spojená s nutnosťou plnenia nevyhnutného rozsahu služieb vykonávaných vo verejnom záujme v zmysle zákonných ustanovení.*
- ***Relatívne vysoké a stále rastúce zadĺženie** vychádza z podielu priameho a nepriameho dlhu KSK k prevádzkovým príjmom. Čerpaním úveru EIB, ktorý má v úverovej zmluve dohodnutý režim postupného čerpania (od roku 2007 – 2010) a v dôsledku poklesu rozpočtových príjmov, má tento ukazovateľ rastúci trend. Úverová zmluva a jej postupné čerpanie v období uplynutých troch rokov boli odsúhlasené Zastupiteľstvom KSK v decembri 2006 a tiež hlavným kontrolárom KSK. S postupným nárastom úverovej zadĺženosti sa teda uvažovalo už pri prijímaní úveru EIB a jej terajší stav **neprevyšuje plánované hodnoty**. Pri posudzovaní výšky dlhovej služby KSK zo strany MOODY'S je potrebné uviesť, že*

okrem úverov zahŕňa aj všetky nesplatené záväzky sektora verejnej správy v jej účtovnej hodnote, v zmysle pravidiel ESA 95. Tieto pravidlá sú prísnejšie oproti rozpočtovým pravidlám územnej samosprávy (Zákon č. 583/2004 Z.z.) platným v SR práve o záväzky voči dodávateľom a záväzky nemocníc. Uvedené kritériá posudzovania zadĺženosti sú však dohodnuté aj v úverovej zmluve uzatvorenej medzi EIB a KSK. Na základe uvedeného sa KSK riadi prísnejšími kritériami sledovania dlhovej služby už od roku 2007 a neprekračuje ich. Sledovania dlhovej služby zostáva pre KSK prioritou aj v ďalšom období, pretože kulminuje v roku 2010 a po tomto období sa očakáva jej pokles. Mnohé dôležité rozhodnutia sú preto podložené očakávaným dopadom na vývoj dlhovej služby (napr. aj bod 9 programu zasadnutia Zastupiteľstva) a vyžadujú jej prísne sledovanie.

➤ **Slabé finančné vyhliadky nemocníc, ktoré predstavujú jednu z kľúčových kompetencií kraja, by mohli vyžadovať kontinuálnu finančnú podporu**

KSK je vlastníkom štyroch nemocníc s poliklinikami, ktorých zhoršujúce sa finančné výsledky stále predstavujú pre kraj riziko. Navyše KSK v roku 2009 pokračoval s podporou najproblémovnejších spoločností, aby zaistil ich finančnú stabilitu. Rozhodnutie umožniť vstup súkromným partnerom do týchto spoločností poskytujúcich zdravotnú starostlivosť a to formou prenájmu bolo odložené. MOODY'S preto vyslovuje obavy, že zložité ekonomické podmienky zvyšujú riziko, že kraj bude musieť prevziať podstatnú časť existujúcich obchodných záväzkov, čo môže mať dopad na ďalšie zvýšenie zadĺženosti KSK.

Na základe uvedeného je potrebné zo strany KSK realizovať systémové opatrenia smerujúce k realizácii už odsúhlasených opatrení súvisiacich so vstupom strategického partnera a k využitiu ďalších možností (fondy EÚ) na posilnenie súčasnej nepriaznivej finančnej kondície nemocníc.

Čo by mohlo zmeniť rating – NADOL

- Ak by sa v roku 2010 nepodarilo stabilizovať kladnú prevádzkovú výkonnosť, alebo ak by sa aj mierne zvýšilo zadĺženie nad plánované úrovne pre rok 2010.

Výhľad agentúry Moody's reprezentuje očakávania týkajúce sa vývoja základných parametrov v sektore regionálnych samospráv, konkrétne Košického samosprávneho kraja pre obdobie nasledujúcich 12 až 18 mesiacov. Agentúra Moody's v rámci tohto obdobia najprv stanoví základné hodnotenie bonity (baseline Credit Assessment – BCA) kraja a následne posúdi pravdepodobnosť podpory zo strany národnej vlády v záujme predchádzania jeho platobnej neschopnosti. Na základe toho môže byť rating KSK buď potvrdený, alebo znížený.

Košice 20.1.2010

Prílohy a podklady:

príloha č. 1 - ratingová škála

príloha č. 2 - analýza KSK spracovaná agentúrou Moody's